

LA NECESSÀRIA RECONDUCCIÓ DE LA CONFLICTIVIDAD COMPETENCIAL. ELS CONFLICTES ENTRE L'ESTAT I LA GENERALITAT DE CATALUNYA EN RELACIÓ A LES LLEIS AUTONÒMIQUES DE LLUITA CONTRA LA POBRESA ENERGÈTICA I EN L'ÀMBIT DE L'HABITATGE

En els últims set anys l'Estat ha impugnat fins a 34 normes i iniciatives del Parlament i el Govern de Catalunya, invocant l'aplicació de l'article 161.2 de la Constitució per aconseguir la suspensió automàtica de la totalitat o part de les normes i iniciatives impugnades. Aquest elevat nivell de conflictivitat ha tingut una especial rellevància social en els conflictes que podem qualificar de contingut sobiranista. Així, entre d'altres, la impugnació de la Llei 10/2014 de consultes populars no referendàries, el Decret 16/2015 de creació del Comissionat per a la Transició Nacional, la Resolució 1 / XI del Parlament de Catalunya sobre el procés cap a la independència.

Però també han tingut un fort impacte les impugnacions de les normes del Parlament català que s'han ocupat dels problemes creats per la crisi econòmica en l'àmbit de l'habitatge i de les situacions de pobresa energètica.

Així, la impugnació el Decret Llei 6/2013 de 23 desembre que va modificar parcialment la Llei 22/2010 del Codi de Consum de Catalunya, introduint una sèrie de mesures per fer front a les situacions de pobresa energètica. Amb aquest fi la norma definia les persones en situació de vulnerabilitat econòmica en relació als subministraments d'electricitat i gas i establia un sistema d'ajudes directes per al consum energètic o el pagament del deute. L'Estat, en el seu recurs, va al·legar els títols competencials de bases de l'ordenació econòmica i el sistema energètic. La Generalitat, per la seva banda, va al·legar la seva competència exclusiva en matèria de consum. El Tribunal Constitucional, en una molt discutible resolució, STC 62/2015, va declarar la inconstitucionalitat dels preceptes més rellevants del Decret Llei impugnat, a l'imposar com a títol competencial prevalent la competència estatal per regular el sistema energètic. La sentència compta amb uns durs vots particulars de la magistrada Adela Asúa i els magistrats Fernando Valdés Dal-Re i Juan Antonio Xiol Ríos.

També va ser impugnada la Llei 20/2014, de 27 desembre, que torna a modificar el Codi de Consum reiterant les mesures de protecció enfront de la pobresa energètica alhora que introdueix una sèrie de mesures en l'àmbit de l'habitatge per tal de protegir als deutors hipotecaris enfront dels processos de desnonament. De nou el Govern de l'Estat va impugnar la Llei, afegint als arguments anteriors relatius a la pobresa energètica dels títols relatius a legislació processal i regulació del dret de propietat en relació a les mesures de protecció dels deutors hipotecaris. El Tribunal Constitucional ha aixecat parcialment la suspensió en l'acte de 12 abril 2016, prenent com a referència la seva sentència 62/2015 i analitzant els perjudicis que causaria la suspensió de la Llei catalana a les persones en situació de vulnerabilitat econòmica, però manté la suspensió de els articles 17 i 18,2 relatius als talls de

subministrament d'electricitat i gas i mesures de suport a consumidors en situació de vulnerabilitat econòmica, i el llarg article 20 en el qual es conté la regulació de les relacions de consum en matèria de crèdits o préstecs hipotecaris sobre habitatges.

Els conflictes es tanquen amb la impugnació de la Llei 24/2015 de 29 juliol de mesures urgents per fer front a l'emergència en l'àmbit de l'habitatge i la pobresa energètica. Llei especialment significativa en la mesura que va ser fruit d'una iniciativa legislativa popular amb ampli suport parlamentari.

De manera particular la Llei s'ocupa del problema de l'habitatge, establint mesures per resoldre les situacions de sobreendeutament (un procediment extrajudicial i un procés judicial simplificat), mesures de lloguer social i imposant a les persones jurídiques la cessió obligatòria de les seves habitatges desocupats. La Llei també ha estat impugnada, si bé en aquest cas el Govern de l'Estat només ha sol·licitat la suspensió dels preceptes relatius a mesures processals en relació a la resolució de conflictes en matèria d'habitatge i dels que imposen la cessió obligatòria de pisos buits.

L'Estat i Catalunya apareixen d'aquesta manera enfrontats en una sèrie de conflictes amb alt impacte mediàtic i popular. Quan els efectes de la crisi encara són presents per a moltes famílies, les normes impugnades tracten de donar contingut als drets de ciutadans en situacions de vulnerabilitat econòmica. Aquests assisteixen perplexos a una cruïlla de retrets competencials en els quals les parts enfrontades al·leguen títols diversos: ordenació econòmica, sistema energètic, legislació processal, regulació del dret de propietat, per part de l'Estat; consum, desenvolupament de les normes bàsiques estatals, per part de la Generalitat de Catalunya. A més mentre es resol el litigi entra en joc el privilegi Estatal d'obtenir la suspensió de la Llei autonòmica al·legant l'aplicació de l'article 161.2 de la Constitució. L'àmplia litigiositat en una matèria que condiona la necessària intervenció pública en la lluita contra la pobresa energètica i en l'adopció de mesures per garantir el dret a un habitatge digne, suscita si més no dues reflexions de caràcter general.

D'una banda la impugnació de les lleis autonòmiques no ha suposat la seva total ineficàcia, ja que en un cas s'ha aixecat parcialment la suspensió i en un altre el Govern de l'Estat només va al·legar l'aplicació de l'article 161,2 CE respecte a alguns preceptes de la Llei impugnada. Per tant, el Govern de la Generalitat pot actuar en aplicació de part de les seves pròpies lleis i de les lleis estatals en la matèria per tractar d'abordar els greus problemes mencionats de pobresa energètica i falta d'accés a un habitatge digne.

L'excés de conflictivitat i determinada doctrina del Tribunal Constitucional pot criticar-se, però això és compatible al seu torn amb exigir del Govern autonòmic una actuació eficaç i diligent en la lluita contra els greus efectes de la crisi sobre les classes més desfavorides. D'altra banda aquesta situació de nou ens planteja la reflexió sobre la necessitat de tractar de reduir aquesta conflictivitat mitjançant l'existència d'un Senat territorial en què les normes estatals amb incidència autonòmica es pactin, es delimiti amb precisió l'abast de títols

horitzontals, de ordenació general de l'economia, i es tendeixi a reconèixer una capacitat real d'autogovern a les comunitats autònomes en la defensa dels interessos dels seus ciutadans. S'ha d'evitar el conflicte, i la remissió reiterada de la manca d'acords a la jurisprudència del Constitucional, ja que en aquesta seu l'enfrontament tindrà sempre una difícil resolució satisfactòria per a les parts, ja que s'ha d'acudir a la interpretació de títols jurídics que poden emparar possibles diferents lectures.